

Sprawozdanie z 10th International Conference on Bronchoalveolar Lavage, 17–20 czerwca 2006 r., Coimbra (Portugalia)

Pneumonol. Alergol. Pol. 2006; 74: 444–445

Zgodnie z wieloletnią tradycją, w dniach 17–20.06.2006 roku w Coimbrze w Portugalii odbyła się 10th International Conference on Bronchoalveolar Lavage. Spotkania te, poczynając od 1989 roku, organizowane są regularnie co 2 lata i ich tematyka dotyczy różnych aspektów zastosowania i wykorzystania płukania oskrzelowo-pęcherzykowego w diagnostyce chorób układu oddechowego. W bieżącym roku trudu przygotowania Kongresu podjął się młody, ambitny i energiczny dr Carlos Robalo Cordeiro, reprezentujący Klinikę Pneumonologii Wydziału Medycznego Uniwersytetu w Coimbrze, znaną jako nowoczesny i prężny ośrodek powszechnie wykorzystujący najnowsze techniki diagnostyki endoskopowej.

Nieprzypadkowo na miejsce spotkania wybrano też Coimbrę. To właśnie tu znajduje się chlubiący się wspaniałymi tradycjami, najstarszy w Portugalii i jeden z najstarszych w Europie (ufundowany w 1290 r.) Uniwersytet.

Tematem przewodnim tegorocznego spotkania była przede wszystkim szeroko rozumiana problematyka zastosowania płukania oskrzelowo-pęcherzykowego (BAL) w chorobach śródmiąższowych płuc. Wśród uczestników dominowali koledzy z Europy, natomiast grono wykładowców zgromadziło czołowych specjalistów z całego świata, zwłaszcza ze Stanów Zjednoczonych (Herbert Reynolds, Steven Rennard, Robert Baughman, Talmadge King). Polskę reprezentowała skromna, zaledwie 7-osobowa grupa z czterech ośrodków (WIM – Warszawa, AM – Warszawa, IGiChP – Warszawa, AM – Bydgoszcz).

Oficjalne otwarcie konferencji odbyło się w znakomicie zachowanej barokowej *Biblioteca Joanina*, którą dla uczelni ufundował i wyposażył portugalski monarcha Jan V. Dr Carlos Robalo Cordeiro, witając gości, przypomniał historię BAL i poszczególnych zjazdów. Po pionierskich próbach zastosowania BAL w celu pozyskiwania makrofagów płucnych w chorobach śródmiąższowych, które na początku lat 70. ubiegłego wieku podjęli Sackner i Reynolds, BAL szybko stał się nowoczesną, bezpieczną i bardzo przydatną metodą zarówno diagnostyczną, jak i leczniczą. Z roku na rok rosła liczba doniesień i publikacji potwierdzających wartość tej metody,

poszerzała się również wiedza dotycząca mechanizmów zapalnych różnych chorób płuc, zwłaszcza astmy oskrzelowej i przewlekłej obturacyjnej choroby płuc. Powiększało się także grono „zapaleńców” oraz liczba ośrodków stosujących BAL w rutynowej praktyce pulmonologicznej. Od 1989 roku datuje się historia europejskiej grupy BAL, która opracowała i opublikowała pierwsze międzynarodowe rekomendacje dotyczące techniki wykonania i zastosowania płukania oskrzelowo-pęcherzykowego. W trakcie kolejnych spotkań, organizowanych już jako *International Conference on Bronchoalveolar Lavage*, próbowano dopracować standaryzację metody, co okazało się niełatwym przedsięwzięciem. Wciąż pojawiały się nowe problemy i wątpliwości, na przykład objętość wprowadzonego płynu, jego odzysk, czas aspiracji, konieczność odnoszenia do stałego markera (białka całkowitego, albuminy, stężenia mocznika, potasu itp.). Należy również wspomnieć, że wśród uczestników tych spotkań nie brakowało też polskich badaczy, a jedną z konferencji zorganizował w 2000 roku w Krakowie prof. M. Pirożyński. Dr Cordeiro humorystycznie porównał nasze spotkania z turniejami piłki nożnej (przeważnie w tym czasie odbywają się bowiem Mistrzostwa Europy lub Świata w tej dyscyplinie), co dodatkowo ubarwiało nieoficjalne wieczorne spotkania. Również w bieżącym roku czas Konferencji zbiegł się z pierwszymi rozgrywkami mundialowymi.

Kolejne 2 dni konferencji wypełniły wykłady, doniesienia ustne i plakatowe – ciężka praca zwłaszcza dla aktywnych uczestników i przewodniczących sesji. Warto podkreślić, że polska grupa dobitnie zaznaczyła swoją obecność, zajmując chlubne drugie miejsce, zaraz po gospodarzach, pod względem liczby przedstawionych doniesień, zarówno ustnych, jak i plakatowych. Sesje dotyczyły różnych aspektów. Ciekawą formą była prezentacja plakatów w formie elektronicznej, co ułatwiało dostęp do prac w czasie trwania obrad oraz ogólną dyskusję.

Do niezwykle ciekawych należy zaliczyć dyskusje panelowe poświęcone roli BAL w chorobach śródmiąższowych płuc, jak również zastosowaniu terapii anty-TNF- α w samoistnym śródmiąższowym włóknieniu płuc, w których wzięli udział między innymi prof. U. Costabel i J. Grunwald oraz J. Muel-

ler Quernheim i R. Baughman. Bardzo nowatorska była także sesja panelowa prezentująca potencjalne możliwości i trudności związane z wykorzystaniem proteomiki w analizie materiału z BAL. Szczególnie wartościowy był wykład prof. Paoli Rottoli, która przedstawiła swój dorobek w tym zakresie. Warto podkreślić, że program spotkania został zdominowany przez zagadnienia związane ze śródmiąższowymi chorobami płuc – temat niezwykle ciekawy i niewątpliwie odzwierciedlający zastosowanie techniki BAL w praktyce klinicznej. Jednak rozczarowała bardzo symboliczna liczba prezentacji z zakresu raka płuca, przydatności w diagnostyce zakażeń swoistych i nieswoistych czy też chorób zawodowych układu oddechowego. Wydaje się, że spotkanie ekspertów – jakim niewątpliwie są te cykliczne konferencje – winno nie tylko podsumowywać zastosowania metody, ale i spełniać rolę grupy wytyczającej nowe kierunki badań.

Naszą uwagę zwróciło zastosowanie nowych technik badawczych w analizie BAL. Cytometria przepływowa znalazła swoje miejsce w ocenie komórek, wyniki badań są porównywalne między ośrodkami. Użycie tej techniki pozwala obiektywnie ustalić zmiany fenotypowe komórek w przebiegu wielu chorób płuc. Bardzo dobre osiągnięcia na tym polu były prezentowane przez polskich uczestników Konferencji. Wykorzystanie nowych technik badawczych sprawia, że w dalszym ciągu badanie płynu z BAL jest doskonałą metodą poznawania patomechanizmu wielu chorób. Dowodzą tego także prace z wykorzystaniem hodowli komórek pozyskanych z BAL. Inny aspekt przedstawianych prac to bardzo ciekawe przypadki kazuistyczne, a także korelacja wyników badania płynu z obrazem klinicznym rzadkich chorób płuc. Podsumowując nasze wrażenia z tegorocznego spotkania, należy je zaliczyć do udanych wydarzeń, zarówno w aspekcie organizacyjnym, jak i naukowym. Szczególnie cenne wydają się działania mające na celu wykorzystanie nowoczesnych, coraz doskonalszych technik do standaryzacji metody, jak również jej nowe aspekty badawcze.

Jednak patrząc z perspektywy minionych spotkań poświęconych BAL (niektórzy z nas uczestniczą w nich regularnie od 17 lat) oraz systematycznie zmniejszającej się liczby uczestników, nie sposób oprzeć się też pewnym refleksjom, zastanowić się nad przyszłością i pytaniem – co dalej z BAL? Czy metoda, która tak dużo wniosła do pogłębienia wiedzy nad patogenezą chorób płuc, obecnie się już

przeżyła? Może tematyka i program konferencji nie wnoszą wiele do poszerzenia wiedzy ewentualnych zainteresowanych środowisk medycznych? Być może również niedostatecznie poszerzono i zaktualizowano kierunek działań i zainteresowań grupy oraz jej liderów? W ciągu 15 lat nazwa grupy ERS ulegała systematycznej zmianie – od BAL Group, poprzez *Lung pathobiology*, do obecnej *Diffuse lung diseases*. Była także próba (wydaje się, że uzasadniona) – w czasie poprzedniej konferencji w Turynie – połączenia grupy zajmującej się BAL z grupą badającą indukowaną płwocinę. Tymczasem rośnie liczba zwolenników wykorzystania kondensatu powietrza wydychanego i indukowanej płwociny jako nieinwazyjnych metod pozyskiwania materiału, zwłaszcza dla próby oceny stopnia zaawansowania i aktywności procesu zapalnego oraz odpowiedzi na stosowane leczenie. Głęboko wierzymy – tegoroczne spotkanie dowiodło tego po raz kolejny – że nieuprawnione jest stawianie znaku równości pomiędzy BAL-em a innymi metodami. W przyszłości wskazane byłoby przedstawienie liczniejszych prac, porównujących poszczególne metody badania stanu zapalnego w drogach oddechowych. Płukanie oskrzelowo-pęcherzykowe nadal stanowi podstawową, najbardziej wiarygodną i rzetelną metodę pozyskiwania materiału biologicznego do badań diagnostycznych i naukowych nad mechanizmami procesów chorobowych toczących się w obrębie obwodowego drzewa oskrzelowego i miąższu płuc. Dowodzą tego liczne prace publikowane w periodykach o tematyce zarówno pneumonologicznej, jak i alergologicznej. Wyrazem tego jest również zainteresowanie powstaniem sekcji BAL w Polskim Towarzystwie Chorób Płuc.

Wobec powyższych uwag i wątpliwości, z mieszanymi uczuciami przyjęliśmy wiadomość, że następna, 11. Konferencja będzie zorganizowana w 2008 roku w Atenach jako wspólne przedsięwzięcie z WASOG (*World Association of Sarcoidosis and Other Granulomatous Disorders*). Mamy nadzieję, że fakt ten przyczyni się do wzbogacenia i urozmaicenia programu przyszłego spotkania i nie doprowadzi do jednostronnej i nieusprawiedliwionej dominacji tematów związanych ze śródmiąższowymi chorobami płuc, która zwróciła naszą uwagę na tegorocznym spotkaniu.

Doc. dr hab. med. Andrzej Chciałowski

Doc. dr hab. med. Joanna Chorostowska-Wynimko

Doc. dr hab. med. Joanna Domagała-Kulawik